

การฝึกอบรมต่อเนื่องในชีวิตนักบวช

Continued Formation for Religious Life

Received: June 18, 2021

Revised: December 04, 2021

Accepted: December 12, 2021

ไพระนันท์ นัมคณิสสรณ์*

(Phiranant Numkanisorn)

บทคัดย่อ

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง ของโลกปัจจุบัน ที่ส่งผลกระทบต่อ ระบบเศรษฐกิจ การเมือง และวิถีการ เป็นอยู่ของประชาชน ในสังคม นักบวชผู้ซึ่งถวายตนต่อพระผู้เป็นเจ้า ปวารณาตนที่จะดำเนินชีวิตอย่างศักดิ์สิทธิ์ ด้วยการ ถ้อยสัตย์ สามประการ ได้แก่ ศีลบทแห่งความยากจน ความบริสุทธิ์ และ ความนบนอบ และปฏิบัติภารกิจแห่งการรับใช้ ทั้งในหมู่คณะของตน และต่อ ทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ยากไร้ บุคคลที่ถูกปฏิเสธของสังคม และผู้ทุพพลภาพ ก็ไม่ สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบดังกล่าวได้ การที่นักบวชจะต้องใช้ชีวิตในลักษณะดังกล่าว เรียกร้องให้นักบวช จะต้องมีความ ซื่อสัตย์ ทั้งต่อ ศีลบทที่ตนปฏิญาณ และ ต่อจิตตารมณ์ของคณะ ที่ตนเองถ้อยสัตย์ปฏิญาณว่าจะรับใช้

บทความบทนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความหมายและความเข้าใจของการเป็นผู้ถวายตน ตามคำสอนของ พระศาสนจักร ที่สอนว่าเป็นกระแสเรียกเฉพาะของบุคคล ที่พระองค์ทรงมอบให้ด้วยความรักและบุคคลท่านนั้น ตอบรับ การเรียกของพระองค์ด้วยใจที่ต้องการตอบสนองความรักที่พระองค์ทรงมีต่อเขา และการถ้อยสัตย์ดังกล่าวเป็นการถวายตน ทั้งครบ เพื่อที่จะติดตามองค์พระเยซูเจ้า ในหนทางที่พระองค์ทรงเคยดำเนิน เมื่อครั้งที่พระองค์ยังทรงมีชีวิตอยู่ โดยอาศัย การนำของพระจิต การที่ผู้ถวายตนจะสามารถสัตย์ซื่อต่อคำปฏิญาณดังกล่าว จนตลอดชีวิต การรื้อฟื้นคำปฏิญาณของตนเอง จะต้องทำอย่างต่อเนื่อง คณะนักบวช จึงจำเป็นที่จะต้องจัดการฝึกอบรมเป็นระยะและอย่างต่อเนื่อง เพื่อเปิดโอกาสให้ นักบวชในคณะของตน ได้ปลีกเวลาจากงานประจำ และมีเวลาอย่างพอเพียง ที่จะใช้เวลาสนิทกับพระ ทบทวนตนเองและ เห็นแนวทางในการพัฒนาชีวิตจิตของตนอย่างมั่นคงและต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การฝึกอบรม, ชีวิตนักบวช, การปฏิญาณตน

* ศูนย์ม่งฟอร์ตศึกษา 2 อาคารมูลนิธิ คณะ ภาควิชาศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย ซอย แสงเงิน เขต วัฒนา แขวง คลองตันเหนือ กรุงเทพฯ 10210

Abstract

Amid Changes of the world today that bear an effect not only on the Economic system, the Politic and the way of lives of the people around the world even the religious life cannot escape. Religious life is a life of consecration committed to God by professing to live of poverty, chastity and obedience and exercise service not only to their members in the same community but also to the people around, especially the poor, the rejected, and the disabled. For Religious to live such a life calls them to live faithfully not only to the commitment that he/she makes but also to the Charism of his/her congregation he/she professes.

This article is written to clarify the meaning of Consecrated Person in line with the teaching of the Church. According to the Church, the Consecrated Person is the one who responds to the call of God with the realization of his love. His Consecration sets him apart from worldly values and lives his life totally to His will and His Glory to come. To live such a commitment throughout his life Renewal at different stages is assisting him to attain his goal. The Congregation needs to see the importance of continued Formation and encourage the members to faithfully pursue their commitment and charism.

Keywords: Formation, Religious Life, Profession

บทนำ

ใน Vita Consecrata ข้อ 16 ได้ให้ความหมายของผู้ถวายตนไว้ว่า “ด้วยศีลปฏิญาณทั้ง 3 ข้อ ผู้ถวายตนมิใช่เพียงแค่นำพระเยซูเจ้ามาเป็นความหมายในชีวิตของพวกเขาเท่านั้น แต่ยังมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองเท่าที่ตนสามารถ ในการที่หล่อหลอมชีวิตของตนให้คล้ายกับพระองค์ เมื่อครั้งที่พระองค์ทรงมีชีวิตอยู่บนโลกนี้” จากความหมายดังกล่าว เราจะเห็นว่าชีวิตของนักบวช เป็นชีวิตที่เริ่มจากความรักที่บุคคลคนนั้น มีต่อองค์พระเยซูเจ้า ความรักดังกล่าวได้กลับกลายเป็นพลังที่ทำให้บุคคลคนนั้น บรรลุปรารถนาที่จะเดินตามและเลียนแบบพระองค์อย่างใกล้ชิดขึ้น ด้วยการปฏิญาณตนที่จะถือศีลบน 3 ประการ ได้แก่ ความยากจน ความบริสุทธิ์ และความนอบน้อม ในขณะนักบวชที่ตนเลือกด้วยความสมัครใจ

การที่บุคคลที่จะรับศีลบวชจะเข้าใจความหมายและคุณค่าของการใช้ชีวิตดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการฝึกอบรมอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง เพื่อเตรียมบุคคล คนนั้นเพื่อการถวายตัวทั้งครบบให้กับพระในการติดตามพระเยซูเจ้า ด้วยการรับใช้พันธกิจของพระศาสนจักร การตอบรับการเรียกของพระนี้ บุคคลคนนั้นจะต้องรับผิดชอบที่จะพัฒนากระแสเรียกของตนและตลอดชีวิตของเขา เขาจะต้องเปิดรับการทำงานขององค์พระจิต และอย่างก้าวบนถนนของการฝึกฝนตนเอง

ด้วยใจที่เปิดกว้างและการตอบรับด้วยความเชื่อ ซึ่งทำให้นี้ เป็นท่าทีของความดีงามที่ผู้ถวายตนจะมอบให้กับพระและพระศาสนาจักร (Vita Consecrata, น.15 ข้อ 65)

พระศาสนาจักร ยังมองอีกว่า “การฝึกอบรมของแต่ละระยะจะต้องเกิดผลอย่างลึกซึ้งต่อผู้รับการอบรม ทั้งต่อทัศนคติและการปฏิบัติในชีวิตของบุคคล คนนั้น ทั้งในยามวิกฤตและยามปกติของชีวิต และสะท้อนให้เห็นว่า ชีวิตของพวกเขาได้ถวายอย่างสิ้นเชิงและด้วยความยินดีกับพระองค์แล้ว (ข้อ 65) พระศาสนาจักรยังมองอีกว่า เพราะเป้าหมายของการฝึกอบรม คือ การเปลี่ยนแปลงชีวิตของบุคคล ภารกิจของการฝึกอบรมจึงไม่มีวันสิ้นสุด นอกจากนี้แล้ว พระศาสนาจักรยังกล่าวเสริมอีกว่า ในทุกระยะของการฝึกอบรม คณะ จะต้องจัดโอกาสให้สมาชิกในการได้รับการฝึกอบรม เพื่อให้สมาชิกได้เติบโตในความเสียสละและทุ่มเทต่อภารกิจพิเศษและงานแพร่ธรรมของคณะฯ (Vita Consecrata น. 15 ข้อ 65)

จากที่กล่าวมาข้างต้น การฝึกอบรมเป็นกระบวนการสำคัญต่อการสร้างรากฐานของชีวิตนักบวช การที่บุคคลใดก็ตามจะสามารถสละน้ำใจของตนและยึดมั่นน้ำพระทัยเป็นสรณะในการดำเนินชีวิต และทุ่มเทชีวิตของตนปฏิบัติภารกิจพิเศษและทำงานแพร่ธรรม ตามที่คณะฯ ของตนมอบหมาย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการฝึกอบรมอย่างจริงจังและต่อเนื่องตามแนวทางที่พระศาสนาจักรสอนและกรอบของการฝึกอบรมของแต่ละระยะที่แต่ละคณะฯ เป็นผู้กำหนด ในรายละเอียดเชิงเนื้อหา เพื่อให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องจะได้นำเสนอในลำดับต่อไป

นักบวชในความหมายของพระศาสนาจักร

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน ที่มีกระแสโลกาภิวัตน์ เป็น กระแสหลักที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งของระบบเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิธีการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม แม้กระทั่งนักบวชก็สามารถหลีกเลี่ยงได้ พระสันตะปาปา ยอห์น-ปอล ที่ 2 (1996) จึงเรียกร้องให้นักบวช ตั้งมั่นอยู่ในความเชื่อ ใฝ่ระวังตนเอง เหมือนเช่น ยามที่รอคอยแสงอรุณ

ในความหมายของพระศาสนาจักร นักบวชคือใคร Scarlett & Warren (2010) ได้ให้ความหมายไว้ว่า นักบวชไม่ว่าจะเป็น ชาย หรือ หญิง เป็นบุคคลที่ปวารณาตัว ที่จะถือความยากจน ความบริสุทธิ์และความนบนอบ ตามกรอบปฏิบัติของหมู่คณะที่ตนเองสังกัดอยู่ (หมู่คณะที่เป็นคณะนักบวช หรือ สังกัด สังฆมณฑล)

ในเอกสารของพระศาสนาจักร Vita Consecrata (1996) ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า นักบวชเป็นบุคคลที่ถือสัตย์ปฏิญาณที่จะดำเนินชีวิตโดยมีองค์พระเยซูเจ้าเป็นความหมายของชีวิตและถือแบบอย่างการดำเนินชีวิตของพระองค์เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของตน ด้วยการปวารณาตนที่จะถือคำปฏิญาณ สามประการ ด้วยการถือความบริสุทธิ์ เพื่อพวกเขาจะได้ติดตามพระองค์ ด้วยความรักที่บริสุทธิ์และข่าวดีให้กับโลกให้ได้ว่าพระเยซูเจ้าทรงเป็นพระบุตรองค์เดียวของพระเป็นเจ้าและเป็นหนึ่งเดียวกับพระองค์

โดยศีลบทแห่งความยากจน พวกเขาต้องการประกาศว่าพระบุตรเป็นสิ่งเดียวที่พวกเขาปรารถนาและเป็นทุกสิ่งสำหรับองค์พระบิดาและปรารถนาที่จะมอบทุกสิ่งเพื่อความรักต่อพระองค์

โดยศิลาบนความนบนอบพวกเขายอมมอบอิสราภาพทั้งหมดเหมือน เช่น พระบุตร ที่มอบอิสราภาพของพระองค์ให้กับพระบิดา เพื่อที่จะประกาศว่า พระองค์ทรงรักพระบิดาและมีความพึงพอใจในพระองค์แต่ผู้เดียว พระองค์ทรงเป็นทุกสิ่งที่พระบุตรทรงพึงพาและสนิทชิดเชื้อ (ข้อ.16)

ในขณะที่เอกสาร Catholic Church & Pope Francis (2016)ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า “ชีวิตนักบวช เป็นชีวิตของการถวายตนอย่างต่อเนื่องในการที่จะพัฒนาชีวิตของตนให้ละม้ายคล้ายคลึงกับองค์พระเยซูเจ้า” (น .3) ในทำนองเดียวกัน Fuellenbach (1994:137) มองว่า ผู้ถวายตน (นักบวช) คือบุคคลที่ต้องเป็นแบบอย่าง ของการเลียนแบบพระเยซูเจ้า ไม่ว่าจะอยู่ในยุคใดและสมัยใดก็ตาม โดยอาศัยพระพรพรทานของพระเจ้า นั้นหมายความว่า บุคคลใดที่ถวายตนแล้วมีความปรารถนาที่จะใช้ชีวิตตามน้ำพระทัยของพระเจ้าด้วยการสละน้ำใจของตนเอง จากการปรารถนาตนและใช้ชีวิต ดังกล่าว เป็นการประกาศตนให้เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาของโลกว่า

- พระเยซูคริสต์เป็นใคร
- พระองค์มีเป้าหมายอย่างไรในการเสด็จลงมาบนโลกนี้
- พระองค์มีชีวิตอย่างไร
- และทำไมพระองค์ถึงต้องสละชีวิตของพระองค์ ยอมตายบนไม้กางเขน

กล่าวโดยสรุป ชีวิตนักบวชเป็นชีวิตของการถวายตนต่อพระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าของโดยมีองค์พระเยซูเจ้าเป็นศูนย์กลางของชีวิต การปฏิบัติตนของชีวิตนักบวช จะอยู่กับหมู่คณะของนักบวช หรืออาจจะสังกัด กับสังฆมณฑล ก็ได้ ความศักดิ์สิทธิ์ของชีวิตนักบวชจึงขึ้นอยู่กับ ความสัตย์ซื่อต่อการปฏิบัติภารกิจของการรับใช้ โดยเฉพาะกับผู้ยากไร้และบุคคลที่สังคมทอดทิ้ง ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ปัจจุบันชีวิตนักบวชจึงจำเป็นต้องฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ตนเองมีความสัตย์ซื่อของการถูกเรียกของตนเอง

ความหมายของการฝึกอบรม (Formation)

โดยรากศัพท์ มาจากภาษาละติน “formare” ซึ่งมีความหมายว่า “การหล่อหลอม” ในเชิงวิชาการ มีคำศัพท์ที่มีความหมายใกล้เคียง ได้แก่ คำว่า การศึกษา (Education) การเรียนการสอน (Instruction) และการเรียนรู้ (Learning) ทั้งสามคำนี้ ดูเหมือนว่า ความหมายของคำว่า “การศึกษา” จะมีความหมายที่ใกล้เคียงกับ “การฝึกอบรม (Formation)” โดยกระทรวงศึกษาธิการ (2542) ได้ให้ความหมายแบบกว้าง ๆ ว่า “เป็นกระบวนการของการพัฒนาบุคคลทั้งครบโดยผ่านกระบวนการทางสังคม ที่รวมถึงการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ รวมถึงทัศนคติ ศีลธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นอย่างปกติสุข และมีคุณภาพ (น. 2)

เมื่อกล่าวถึงการฝึกอบรม (Formation) ดูเหมือนว่า ความหมายจะกินความมากกว่าทั้งคำว่า การศึกษา การเรียน การสอน และการเรียนรู้ ในเชิงชีวิตนักบวช Nanni (1977) ได้กล่าวในเรื่องนี้ว่า “ความหมายของการฝึกอบรมจะสมบูรณ์ต่อเมื่อ มีสามองค์ประกอบนี้เข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ให้การฝึกอบรม ผู้รับการอบรม และกระบวนการอบรม ที่สำคัญการฝึกอบรม ในชีวิตไม่ได้ทำ แบบครั้งเดียวจบ แต่จะต้องทำเป็นระยะ ๆ และตลอดชีวิต”(น. 432)

ในขณะที่ Belsole, (1995) ได้กล่าวเพิ่มเติม ในเรื่องนี้ว่า “การฝึกอบรมจึงเป็นกระบวนการของการหล่อหลอมชีวิตของบุคคล คนนั้นอย่างต่อเนื่อง และเกิดผลที่ติดตัวกับ บุคคลนั้นทั้งชีวิต” (น. 76) ในทำนองเดียวกัน Gray (1994) ได้ให้นิยาม การฝึกอบรมว่า “เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและตลอดชีวิต และมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ในแต่ละช่วง การฝึกอบรมที่จะเกิดประสิทธิผลต่อบุคคลที่เข้ารับการอบรม นอกจากจะต้องคำนึงถึงการปลูกฝัง ด้านชีวิตจิต ความลึกซึ้ง ทางด้านจิตตารมณ์ของผู้สถาปนาคณะนักบวชของตน ยังจะต้องคำนึงถึง ความเหมาะสมของบุคคล บริบทของการทำงาน และ ความต้องการของสังคมที่นักบวชท่านั้น รับใช้อีกด้วย” (น. 134) มากไปกว่านั้น Gray (1994) ยังกล่าวอีกว่า “ การฝึกอบรมที่ดี ยังจะต้องคำนึงถึงการพัฒนาแบบผสมผสานขององค์ประกอบของความเป็นบุคคลทั้ง 4 ด้าน ให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ ที่มีปัจจัยของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นตัวเร่งของการเปลี่ยนแปลง จึงมีความจำเป็นที่ การจัดการฝึกอบรมจะต้องทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ (น. 134)

กล่าวโดยสรุป การฝึกอบรมในชีวิตนักบวช เป็นการพัฒนาความเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ ที่คำนึงถึงการพัฒนาแบบผสมผสานทั้งทางด้านชีวิตจิต ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในจิตตารมณ์ของผู้สถาปนาคณะนักบวชนั้น ๆ และความเป็นบุคคลที่สอดคล้องกับพันธกิจที่ตนเองรับใช้และบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

ทัศนะของพระศาสนจักรต่อการฝึกอบรม

Vita Consecrata (1996) เป็นสมณสาส์นเตือนใจของพระศาสนจักรที่ออกมาเพื่อเตือนใจนักบวชและงานแพร่ธรรมของคณะนักบวช ในสมัยของพระสันตะปาปาจอห์น ปอลที่ 2 สมณสาส์นดังกล่าว ได้กล่าวยกย่องชีวิตนักบวชว่า เป็นหัวใจของพระศาสนจักรและถือเป็นพื้นฐานสำคัญของงานแพร่ธรรมของพระศาสนจักร เพราะชีวิตของนักบวชเป็นชีวิตของการไขแสดงการตอบรับการเรียกของพระภายในของบุคคลนั้นและยังเป็นการสะท้อนถึงความพยายามของพระศาสนจักรโดยรวม ที่ปรารถนาจะมีความสนิทสัมพันธ์หนึ่งเดียวกับเจ้าบ่าวของตน (น. 1 ข้อ 3) ในเอกสารฉบับเดียวกันนี้ ยังได้ระบุถึงพื้นฐานของการประกาศข่าวดีของผู้ถวายตนว่า เป็นการแสวงหาความสัมพันธ์พิเศษในลักษณะที่พระเยซูเจ้ากับหมู่สาวกของพระองค์ เมื่อครั้งที่พระองค์ทรงมีชีวิตอยู่บนโลกนี้ เป็นความสัมพันธ์ของการเรียกมิใช่เพียงเพื่อต้อนรับพระอาณาจักรของพระองค์ในจิตใจของพวกเขาเท่านั้น แต่ยังเป็นการมอบชีวิตของพวกเขาเพื่อการรับใช้ด้วยการสละซึ่งทุกอย่างเพื่อที่จะติดตามพระองค์อย่างใกล้ชิด ในหนทางเดียวกันกับพระองค์ (น. 2 ข้อ 14) เอกสารฉบับนี้ ยังเรียกร้องอีกว่า ชีวิตของผู้ถวายตนจะได้รับการยอมรับก็ต่อเมื่อผู้ถวายตนเหล่านี้ มีพันธกิจของความรักซึ่งกันและกันในหมู่คณะ ซึ่งรูปแบบของพันธกิจของความรักในหมู่คณะดังกล่าว ถือว่าเป็นรูปแบบของการเป็นประจักษ์พยานถึงองค์พระตรีเอกานุภาพ การส่งเสริมพันธกิจของความรักในหมู่คณะที่ดำเนินอย่างคงเส้นคงวา ที่แสดงออกของการใช้ชีวิตร่วมกันของผู้ถวายตน การแสดงออกเช่นนั้นเป็นการสะท้อนถึงการดำรงอยู่ของความสนิทสัมพันธ์ขององค์พระตรีเอกานุภาพ และย่อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการอยู่ร่วมกันของมนุษยชาติและเป็นการสร้างรูปแบบใหม่ของความเป็นเอกภาพ (น. 10 ข้อ 41)

นอกจากนี้แล้ว สมณสาส์นฉบับนี้ ยังยกย่องชีวิตของผู้ถวายตนว่า เป็นชีวิตที่อุทิศตนเพื่อการรับใช้อย่างมีคุณค่า (Valuable Service) ทั้งภายในหมู่คณะของตนเองและภายนอกหมู่คณะ ด้วยการดำเนินพันธกิจของการประกาศข่าวดี

และการเป็นประจักษ์พยานต่อชาวดินนั้นด้วยความรัก ในการจำเริญชีวิตของแต่ละวัน (น. 14 ข้อ 60) ที่สำคัญสมณสาสน์ฉบับนี้ ยังสะท้อนถึงความสำคัญของการฝึกอบรม (Formation) และเห็นว่าการฝึกอบรม (Formation) เกี่ยวข้องกับความเป็นบุคคลทั้งครบ ในทุกแง่มุมของบุคลิภาพ ทั้งในด้านพฤติกรรมและเจตจำนง กล่าวอย่างตรงประเด็น เพราะการหล่อหลอมมีเป้าหมายของความเป็นบุคคลทั้งครบ การทุ่มเทเพื่อการฝึกอบรมจึงไม่มีวันสิ้นสุด ในความเป็นจริง ทุกขั้นตอนของชีวิต ผู้ที่ถวายตนจะต้องได้รับโอกาสในการเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้ชีวิตเติบโตในชีวิตของการเป็นนักบวชและมีความสัจซื่อต่อการกิจและจิตตารมณ์ของคณะฯ การฝึกอบรมจะสมบูรณ์ได้ จะต้องครอบคลุมทุกประเด็นของการเป็นคริสตชน การฝึกอบรมจะต้องจัดให้เพื่อเตรียมความพร้อมในทุกด้าน ทั้งในด้านของการเป็นบุคคล ด้านวัฒนธรรม ด้านชีวิตจิต และด้านการอภิบาล ซึ่งจะต้องในลักษณะที่เป็นเอกภาพและในเชิงบูรณาการ ที่สำคัญการฝึกอบรมเบื้องต้น (Initial Formation) จะต้องมียุทธศาสตร์ที่มากพอ และต้องทำความเข้าใจด้วยว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการของการพัฒนา และการฝึกอบรมในแต่ละขั้นนี้ต้องปูทางไปสู่วุฒิภาวะของความเป็นบุคคลในขั้นต่อนั้น โดยเริ่มจากด้านจิตวิทยาและชีวิตจิตไปสู่ด้านเทววิทยาและการอภิบาลฝึกอบรม ซึ่งการฝึกอบรมแต่ละสาขาวิชาจะต้องดำเนินไปในลักษณะสอดประสานและสัมพันธ์ (น. 16 ข้อ 65)

กล่าวโดยสรุป เอกสาร Vita Consecrata เป็นสมณสาสน์ที่พระสันตะปาปาจอห์น ปอลที่ 2 ออกมา เพื่อเตือนใจนักบวชให้เห็นคุณค่าของการเป็นผู้ถวายตน ที่ได้รับการเรียกของพระเยซูเจ้า ให้ติดตามพระองค์อย่างใกล้ชิด ในการประกาศข่าวดี ด้วยการรับใช้ทั้งในหมู่คณะของตนเองและในสังคมที่เรียกร้องการรับใช้เชิงจิตตารมณ์จากคณะนักบวชของตน สมณสาสน์ฉบับนี้ยังเตือนใจนักบวชอีกว่า การฝึกอบรมชีวิตนักบวชเป็นเรื่องที่สำคัญต่อการใช้ชีวิตที่ซื่อสัตย์ของหมู่สมาชิกที่ต้องมีต่อกระแสเรียกการเป็นนักบวชของตน ต่อจิตตารมณ์ของคณะฯ ที่ตนรับใช้ และต่อสังคมที่รอคอยการรับใช้ของตนมากไปกว่านั้น สมณสาสน์ฉบับนี้ยังเตือนใจอีกว่า การที่คณะนักบวชจะมีสมาชิกที่เข้าใจในกระแสเรียกของตนและดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับกระแสเรียกของตนนั้น ทางคณะฯ จะต้องมีความจริงจังในด้านการฝึกอบรมและจัดการฝึกอบรมที่เหมาะสมและต่อเนื่อง และสอดคล้องกับความเป็นบุคคลของสมาชิกทั้งในด้านจิตวิทยา ชีวิตจิต เทววิทยา และการอภิบาล ในทุกขั้นตอนของการใช้ชีวิตนักบวช

การฝึกอบรมต่อเนื่อง

จากสมณสาสน์เตือนใจ Vita Consecrata ที่ออกโดย พระสันตะปาปาจอห์น ปอลที่ 2 ได้ให้กรอบคิดแก่ผู้ถวายตนและคณะนักบวช ในด้านความหมายและคุณค่าของการเป็นผู้ถวายตน รวมถึงความสำคัญของการฝึกอบรม ซึ่งค่อนข้างละเอียดและลึกซึ้ง ขณะเดียวกัน สันตสำนักยังออกเอกสารอีกหลายฉบับที่เกี่ยวข้องชีวิตของผู้ถวายตนและการฝึกอบรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เอกสารที่ออกมาภายใต้ชื่อ “Directives on Formation in Religious Institutes” ในปี 1990 ได้เน้นถึงความสำคัญของการฝึกอบรม (Formation) ไว้อย่างชัดเจนว่า “การที่คณะนักบวชจะมีการฟื้นฟูที่เหมาะสมได้นั้น ขึ้นอยู่อย่างมากกับการได้รับการฝึกอบรมที่เหมาะสมของมวลหมู่สมาชิกที่ทำให้ สมาชิกมีความเข้าใจตรงกันว่า ชีวิตนักบวช คือ การใช้ชีวิตร่วมกันของศิษย์ของพระเยซูเจ้า ความเข้าใจพื้นฐานเดียวกันนี้ ทำให้หมู่สมาชิก ยอมรับว่า กระแส

เรียกของพวกเขา คือ ของประทานของพระที่พระศาสนาจักรได้รับจากองค์พระเยซูเจ้าผู้ซึ่งเป็นพระเจ้า โดยอาศัยพระพรของพระองค์ พระศาสนาจักรจึงได้รับการดูแล” (น. 1) จากคำปราชญ์ของสมณสาสน์ฉบับนี้ สะท้อนให้เห็นความสำคัญของการฝึกอบรม ที่คณะนักบวช แต่ละคณะฯ จะต้องใส่ใจ เพราะนั่น หมายถึง ความรู้และความเข้าใจที่สมาชิกจะต้องมีต่อการใช้ชีวิตนักบวชของตนที่มีองค์พระเยซูเจ้าเป็นปฐมโองการ

นอกจากนี้ สมณสาสน์ฉบับนี้ ยังให้ความชัดเจนของความหมายของการเป็นผู้ถวายตนว่า “ชีวิตของผู้ถวายตน โดยอาศัยคำปฏิญาณ เป็นชีวิตอีกรูปแบบหนึ่ง ที่มีความคงเส้นคงวาในการใช้ชีวิตติดตามองค์พระเยซูเจ้า ด้วยความซื่อสัตย์ โดยอาศัยการนำขององค์พระจิตเจ้าในการอุทิศตนทั้งครบต่อพระเป็นเจ้า ผู้เป็นที่รักเหนืออื่นใด การอุทิศตนดังกล่าวจึงเป็นการแสดงออกของการถวายเกียรติแด่พระองค์ ทั้งยังเป็นการเสริมสร้างพระศาสนาจักรและความรอดของมนุษยชาติ โดยผ่านการใช้ชีวิตที่มุ่งอุทิศตน เพื่อแสวงหาความรักที่สมบูรณ์ของการรับใช้ และยังเป็นเครื่องหมายที่ชัดเจนในพระศาสนาจักรต่อการพยากรณ์ถึงพระสิริรุ่งโรจน์ในสวรรค์ ณ แผ่นดินนี้” (น. 3 ข้อ 7) จากความหมายดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการดำเนินชีวิตอย่างสัตย์ซื่อต่อการเรียกของพระและการรับใช้ตามจิตตารมณ์ของคณะฯ และบรรลุถึงความรักแห่งการรับใช้ได้ก็ต่อเมื่อ ผู้ถวายตนดังกล่าว มุ่งองค์พระจิต เป็นผู้นำทางชีวิต ซึ่งการฝึกอบรมเบื้องต้นจะต้องวางพื้นฐานตรงนี้นั่นคือ การที่ผู้ได้รับศีลบวช แต่การที่ผู้ถวายตนจะสามารถบูรณาการการริเริ่มสร้างสรรค์ ควบคู่กับการถือความสัตย์ซื่อต่อการถวายตน การฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ (On-going Formation) จึงเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ถวายตนได้รื้อฟื้นคำปฏิญาณของตน

พร้อมกันนี้ ในเอกสารฉบับเดียวกัน ยังให้เหตุผลของการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องว่า

- เกิดจากการที่นักบวชต้องดำเนินชีวิตของตนเป็นประจักษ์พยานของการมาถึงของอันตกาล (Eschatological) และดำเนินพันธกิจที่ได้รับพระพรพิเศษ (Charismatic) ที่ทำให้ชีวิตของผู้ถวายตนต้องได้รับการดูแลและพระพรจากพระจิต
- ผู้ถวายตนต้องเผชิญกับสิ่งที่น่าท้าทายที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของบริบทในการรับใช้อยู่ตลอดเวลาและนับวันการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเริ่มมีความรุนแรงและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น
- อนาคตของคณะนักบวชจึงขึ้นอยู่กับความเข้มข้นและความต่อเนื่องของการฝึกอบรมของสมาชิกของคณะนักบวชนั้น (น. 36 ข้อ 67)

เอกสารฉบับนี้ ยังให้ข้อชี้แนะในการจัดเนื้อหาสำหรับการจัดกระบวนการการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง อย่างกว้างๆ แต่จะต้องครอบคลุมหัวข้อต่อไปนี้

- ด้านชีวิตจิต ที่คณะฯ จะต้องให้ความสำคัญในอันดับแรก
- บทบาทหน้าที่ของผู้ถวายตนและการมีส่วนร่วมกับพระศาสนาจักร
- คำสอนและข้อความเชื่อของพระศาสนาจักร รวมทั้งด้านวิชาชีพที่เป็นปัจจุบัน และ
- ความซื่อสัตย์ต่อพันธกิจพิเศษที่ได้รับมอบจากคณะฯ ของตน (น. ข้อ 68)

ที่สำคัญมากไปกว่านั้น เอกสารฉบับนี้ ยังให้คำแนะนำแก่อธิการด้วยว่า “อธิการควรมอบหมายให้สมาชิกหนึ่งท่าน รับผิดชอบการฝึกอบรมต่อเนื่องนี้ แต่ก็เป็นสิ่งที่พึงประสงค์สำหรับนักบวชที่จะที่ปรึกษาฝ่ายจิตวิญญาณของตนเอง

ในช่วงการฝึกอบรมเบื้องต้น และในกรอบของความเหมาะสมและสอดคล้องสถานการณ์เพื่อการเจริญไปสู่วุฒิภาวะของการเป็นนักบวชที่เพิ่มขึ้น (น. 39 ข้อ 71)

ขณะเดียวกัน ในทัศนะของ Bisignano (1994) ได้มองว่า การฝึกอบรมต่อเนื่อง อยู่นอกเหนือปฏิทิน กิจกรรมกิจวัตรของหมู่คณะประจำปี เช่น การเข้าเฝ้าประจำเดือน การพัฒนาเชิงวิชาชีพ หรือการอบรมฝ่ายจิต ที่หมู่คณะ จัดให้กับเพื่อนสมาชิก เป็นกิจวัตร แต่ การฝึกอบรมต่อเนื่อง จะต้องดำเนินไปอย่างมีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตด้านชีวิตจิต ของนักบวชแต่ละบุคคล และ นักบวชท่านนั้นเห็นคุณค่าและมีความต้องการด้วยจุดประสงค์ดังกล่าว (น. 314) นั้นหมายความว่า มีความจำเป็นและสำคัญ ต่อการใช้ชีวิตที่สัจยข้อของการเจริญชีวิตนักบวช ที่เป็นชีวิตของการถวายตนต่อองค์พระผู้เป็นเจ้า โดยอาศัยความรักของพระองค์ได้เรียกให้บุคคลคนนั้นรับใช้พระองค์อย่างใกล้ชิด ด้วยการถือศีล 3 ประการ

การฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อการเปลี่ยนแปลง

บนความเข้าใจเกี่ยวกับ ความหมายของการฝึกหัดต่อเนื่อง เราจะเห็นได้ว่า การจัดการฝึกอบรมต่อเนื่องก็คือ การเชื่อมโยงระหว่างการจัด การฝึกหัดเบื้องต้นกับ การฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในด้านการดำเนินชีวิตนักบวชที่เน้นความใกล้ชิด สนับสนุนกับองค์พระผู้เป็นเจ้าด้วยการเจริญชีวิต ตามแบบอย่างขององค์พระเยซูเจ้า เป็นกระบวนการของ การสร้างตระหนักในคุณค่าและความหมายของการเป็นผู้ถวายตน ที่มีการเจริญเติบโตอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และต่อเนื่อง การฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง จะเกิดขึ้นในลักษณะดังกล่าว เกิดจากการที่ บุคคลที่เกี่ยวข้อง มีความเข้าใจในความหมายของการเปลี่ยนแปลง (Transformation) ที่บุคคลที่ได้รับ การฝึกอบรมได้ตระหนักและเห็นคุณค่า ของการพัฒนาฝ่ายจิตของตน ด้วยการมีชีวิตเลียนแบบองค์พระเยซูเจ้า ผู้ซึ่งเป็นแบบอย่างที่สมบูรณ์ ที่พระเป็นเจ้าได้ประทานมาให้กับมนุษยชาติ จากความตระหนักดังกล่าว ทำให้นักบวชที่ได้รับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง เกิดความปรารถนาที่จะค้นหาแนวทางเพื่อนำตนเองไปสู่ เป้าหมายดังกล่าว นั่นก็คือ การพัฒนาชีวิตนักบวชของตนเอง ให้มีความละม้ายคล้ายคลึงกับองค์พระเยซูเจ้า ด้วยการค้นหารูปแบบการดำเนินชีวิตในเชิงบูรณาการ ที่ทำให้เขามี การดำเนินชีวิตที่ใกล้ชิดกับพระเยซูเจ้า

Stein (1998) ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า การที่บุคคลจะเลียนแบบและพัฒนาตนเอง ให้มีส่วนละม้ายคล้ายคลึงกับบุคคลที่ตนเองต้องการจะเป็นนั้น เป็นไปไม่ได้ แต่บุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองให้มีความละม้ายกับบุคคลที่เขาต้องการเลียนแบบนั้นย่อมเป็นไปได้ ด้วยการปรับเปลี่ยนความนึกคิด ทัศนคติ และ วิถีทางในการดำเนินชีวิต (น. 51) และนั่นก็เป็นกระบวนการที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันทั้งในด้านความรู้สึกและความคิด ที่เกิดจากการหล่อหลอมของแต่ละ นับตั้งแต่วัยเด็กจนถึงปัจจุบัน กระบวนการดังกล่าว จึงเป็นกระบวนการของการเรียนรู้ เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transforming Learning) ที่บุคคลจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจ ถึงพฤติกรรมและความรู้สึก ที่ตนแสดงออกมา ณ วันนี้ ว่าเกิดจากอะไร มีอะไรเป็นตัวแปร และ จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดังกล่าว ให้เป็นพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ได้ด้วยการที่บุคคลนั้น มีความสนิทสนมอย่างใกล้ชิดกับพระเป็นเจ้า และ มีภาพของการดำเนินชีวิตของพระ

เยซูเจ้า อยู่ในมโนคติของเขาสั่ง O'Brien & Steimel (1965) ได้กล่าวในเรื่องนี้ว่า การที่บุคคลที่พึงประสงค์ ที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และความรู้สึกนึกคิดของผู้ใด จะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับ การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformational learning) และใช้กลไกของการไตร่ตรองเชิงวิเคราะห์ เป็นเครื่องมือ ในการเข้าถึงตัวตนที่แท้จริงของตนเอง โดยที่บุคคลนั้นจะต้องมีความสนิทสนมสัมพันธ์กับพระอย่างลึกซึ้งและ ภาพการดำเนินชีวิตของพระเยซูเจ้า อยู่ในมโนสำนึกของเขา ตลอดเวลา (น. 23) นั้นหมายความว่า การที่บุคคลใด ประารถนาที่จะพัฒนาชีวิตนักบวชของตนเอง อย่างต่อเนื่อง ตนเองนอกจากจะต้องมีความรู้จักตนเองที่แท้แล้ว ยังจะต้องมี ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับพระ และมีภาพการดำเนินชีวิตของพระเยซูเจ้า ที่ชัดเจนในมโนคติของเขอีกด้วย

สรุป

ในสถานการณ์โลกปัจจุบัน ที่การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วยากต่อการคาดเดาและไม่มีรูปแบบที่แน่นอน ที่สำคัญ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบทั้งต่อระบบเศรษฐกิจ การเมือง และวิถีการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคม แม้กระทั่งบุคคลที่ใช้ชีวิตในเพศของนักบวชก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ นักบวชคือ ผู้ถวายตนต่อพระผู้เป็นเจ้า ปวารณาตนที่จะดำเนินชีวิตอย่างศักดิ์สิทธิ์ ด้วยการถือศีลบน สามประการ ได้แก่ ศีลบนแห่งความยากจน ความบริสุทธิ์ และความนบนอบและปฏิบัติภารกิจแห่งการรับใช้ ทั้งในหมู่คณะของตนและต่อทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ยากไร้ บุคคลที่ถูกปฏิเสธของสังคม และผู้ทุพพลภาพ การดำเนินชีวิตดังกล่าวจึงเรียกร้องให้นักบวชจะต้องมีความซื่อสัตย์ทั้งต่อศีลบนที่ตนปฏิญาณ และจิตตารมณ์ของคณะที่นักบุญปวารณาตนที่จะรับใช้

การฝึกอบรมเบื้องต้น เป็นการปูประสบการณ์ของชีวิตนักบวชให้แก่ผู้สมัคร ที่จะต้องทำให้ผู้สมัคร ตระหนักและเห็นคุณค่าของการเป็นผู้ถวายตน ที่เห็นและเข้าใจในความรักที่พระประทานให้กับตนเอง และในความรักดังกล่าว ผู้สมัครตอบรับการเรียกของพระองค์เพื่อที่จะได้สนิทสนมสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ได้รับใช้พระองค์ในพันธกิจพิเศษที่พระองค์ทรงมอบหมายโดยผ่านคณะนักบวชที่ตนรับใช้และมีความสุขในการใช้ชีวิตร่วมกันกับหมู่คณะที่ตนสังกัดอยู่ การฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง เป็นกระบวนการที่จัด ต่อจากการฝึกอบรมเบื้องต้น การจัดการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องจะเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ก็ต่อเมื่อ บุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อธิการเจ้าคณะฯ (อธิการของแต่ละหมู่คณะ) และผู้รับผิดชอบ ในบ้านฝึกอบรม จะต้องมีความรู้และเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ในกระบวนการดังกล่าว ว่า เป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตจิตเชิงบูรณาการของแต่ละบุคคล ที่มีจุดหมายในการนำบุคคลนั้นเข้าสู่การมีชีวิตที่สนิทแนบแน่นกับองค์พระเป็นเจ้า ด้วยการมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับองค์พระเยซูเจ้า แบบอย่าง que บุคคลนั้น ต้องการจะเลียนแบบและรับใช้ ตามจิตตารมณ์ของคณะนักบวชของตนเอง

คณะนักบวชจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการฝึกอบรม เพราะการดำรงไว้ซึ่งเจตนารมณ์ของการรับใช้ตามจิตตารมณ์ของผู้สถาปนาของคณะฯ ขึ้นอยู่กับความสัตย์ซื่อของการใช้ชีวิตนักบวชของสมาชิกในคณะฯ ความสำคัญดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อ อธิการเจ้าคณะแขวงของนักบวชแต่ละคณะฯ มีความเข้าใจในความหมายและคุณค่าของการเป็นผู้ถวายตนและตระหนักดีว่า คุณค่าดังกล่าวจะเกิดขึ้นมาเองไม่ได้ ถ้าไม่ได้รับการฝึกอบรมที่จริงจังและต่อเนื่อง

เพราะการฝึกอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้ผู้ถวายตนได้มีโอกาสทบทวนและทำความเข้าใจในกระแสเรียกของตนและบริบทที่ตนเองรับใช้อย่างเข้าใจ ส่งผลให้ผู้ถวายตนสามารถพัฒนาชีวิตจิตของตนให้สอดคล้องกับครรลองของการเป็นผู้ถวายตนที่มีความซื่อสัตย์ต่อคำปฏิญาณของตน อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- Belsole, K. (1995). A Question of Models in Ongoing Formation. in *Spirit and Word*, 17, P. 76.
- Bisignano, S. (1984). “La formazione permanente linee fondamentali, criteri e itinerari,” in COLLECTION, *La formazione permanente nella vita religiosa* (Editrice Rogate: Rome 1984), pp. 54-55.
- Congregation for Institutes of Consecrated Life and Societies of Apostolic Life. (1990). *Directives on Formation in Religious Institutes*. St. Paul Editions: Boston.
- Congregation for Catholic Education. (1998). The Catholic school on the threshold of the third millennium. *Catholic Education: A Journal of Inquiry and Practice*, 2(1), 4-14.
- Fuellenbach, J (1994), *Proclaiming His Kingdom*, Manila: Logos Publications, Inc.
- Gray, H. (1994). *Integrating Human Needs in Religious Formation*. in Review for Religious, 53 (1), 134.
- Ministry of Education. (2017). *National Act of Education, B.E. 2542*. Bangkok: prigwhan
- Nanni, C. (1977). *Formazione*. in Prellezo, J.M., Nanni, C. & Malizia, G. (Eds.), *Dizionario delle Scienze dell’Educazione* (Elle Di Ci: Leumann [Turin] 1997), p. 432.
- O’Brien, M.J. & Steimel, R.J. (1965). *Psychological Aspects of Spiritual Development*. The Catholic University of America Press: Washington, p. 23.
- POST-SYNODAL APOSTOLIC EXHORTATION, (1996). *Vita Consecrata* Rome.
- Sacred Congregation for Religious and for Secular Institutes. (1980). *The Religious and Human Promotion*. St. Paul Editions: Boston.
- Scarlett, W.G. & Warren, A.E.A. (2010). *Religious and spiritual development across the life span: A behavioral and social science perspective*. Wiley Online Library.
- Stein, M. (1998). Transformation. Emergence of the Self (A & M University Press: Laredo 1998), p. 51; see also: B. BAYNHAM, “Transformation,” in M. DOWNEY (Ed.), *The New Dictionary of Catholic Spirituality* (Liturgical Press: Collegeville 1993), p. 967.